

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Delbetänkande av rovdjursutredningen SOU 2011:37 Rovdjurens bevarandestatus (M2011/1767/Nm)

Sammanfattning

Utredningens uppdrag i detta delbetänkande var att enbart lägga fram bedömningar av bevarandestatusen för varg, björn, järv och lo utifrån vetenskapliga grunder och biologisk kunskap. Några samhällsekonomiska konsekvensanalyser redovisas inte i detta betänkande då utredningens förslag på mål och åtgärder kommer att framföras i slutbetänkandet.

Länstyrelsen tillstyrker i allt väsentligt de förslag utredningen har om rovdjurens bevarandestatus.

- Länstyrelsen tillstyrker utredningens bedömningar av referensvärdet för utbredningsområde respektive population för björn, järv och lodjur.
- Enligt Länstyrelsen bedömning förefaller angivet referensvärde för varg populationen som lågt.
- Länstyrelsen vill poängtera att det är av stor vikt med tydlighet i politiken och mot allmänheten, för att rovdjursarbetet ska vara trovärdigt. Det är då av speciell vikt att klargöra vad ett referensvärde innebär och att ett provisoriskt referensvärde kan komma att justeras beroende på ny kunskap och nya förutsättningar.

Länstyrelsen redovisar nedan synpunkter på vissa delar av utredningen. Framförda synpunkter följer utredningens kapitelindelning med Länstyrelsens synpunkter i punktform, i vissa fall följt av en diskussion.

Synpunkter på utredningens förslag

Allmänt

- Det hade varit önskvärt att kungsörnens bevarandestatus också behandlats, då även kungsörn ingår i riksdagens Prop. 2000/01:57 (Sammanhållen rovdjurspolitik) och Prop. 2008/09:210 (En ny rovdjursförvaltning).

Kap 3, Vargens bevarandestatus

3.2.2 Referensvärde för populationen (sidor 43-45)

Länsstyrelsen:

- Tillstyrker utredningens rekommendation att i första steget minska inavelsgraden för det skandinaviska vargbeståndet.
- Delar utredningens bedömning att det skandinaviska vargbeståndets genetiska utbyte med östliga vargbestånd måste förbättras.
- Efterlyser förslag på hur det genetiska utbytet med det östliga vargbeståndet ska förbättras.

Länsstyrelsen delar utredningens motiveringar för ovanstående bedömningar, men vill samtidigt poängtera att:

- Tydlighet mot allmänheten och i politiken är av stor vikt angående att referensvärdet är provisoriskt, och kan komma att justeras beroende på ny kunskap och nya förutsättningar.
- Vargens referensvärde för populationen på 450 individer i Sverige förefaller lågt med utgångspunkt från dagens inavlade population.
- Länsstyrelsen bedömer liksom utredningen att vargbeståndet behöver öka i storlek, men föreslår att populationen tillåts öka samtidigt med att inavelsgraden sänks och inte som utredningen förslår i ett andra steg efter att inavelsgraden sänkts.

Diskussion:

Det referensvärde som utredningen bedömer vara riktigt för vargens bevarandestatus (gäller även björn, järv och lodjur) kommer senare att refereras till i fortsatt förvaltning. Referensvärdena kan komma att ses som maximier eller miniminivåer oavsett om de är riktiga, felaktiga eller provisoriska.

Enligt utredningen går det inte med dagens kunskap att ange en nivå för vargpopulationen som kan gälla över en längre period. Länsstyrelsen ser att man riskerar att förlora trovärdighet och acceptans om referensvärdet ändras uppåt många gånger. Då är det bättre att ange ett högre referensvärde och att i så fall senare sänka nivån. Även i detta fall måste man vara tydlig med att det kan bli förändrade förutsättningar och att referensvärdet kan komma att ändras.

Utredningens förslag till ett provisoriskt referensvärde för vargpopulationen på 450 individer i Sverige förefaller lågt, då den internationella vetenskapliga panelen bedömt att en livskraftig vargpopulation utgörs av 3000-5000 individer för Skandinavien, Finland och ryska Karelen. 450 individer förefaller också lågt med tanke på den höga inavelsgrad vi har idag i den svenska populationen. Risken finns att utbytet med östliga vargbestånd fortsätter att

vara lågt, och då kan individantalet i Sverige behöva höjas även av denna anledning.

För att vargen ska uppnå gynnsam bevarandestatus bedömer utredningen att det krävs en minskning av inavelsgraden och att detta behöver åtgärdas i ett första steg. Då åtgärderna med att sänka inavelsgraden troligtvis sker under en längre period finns risk för förlust av genetisk variation om populationen begränsas och en ökning av populationen sker först efter att den genetiskt förstärkts.

Kap 4, Björnens bevarandestatus

4.1.2 Referensvärde för utbredningsområdet (sida 51)

- Upprepning av meningen ”Historiskt har den förekommit i södra Sverige.”

Kap 5 Järvens bevarandestatus

5.5 Bedömning av bevarandestatusen (sida 73)

- Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning: ” Det är angeläget att ta reda på graden av genflöde inom den skandinaviska populationen och mellan den skandinaviska och näraliggande (finska och ryska) populationer. På lång sikt kan förbindelser med östliga populationer vara viktiga för att säkerställa tillförsel av ny genetisk variation.”

Kap 7 Inventering och internationell samverkan

7.1.1 Inventering av lodjur (sida 86)

- Länsstyrelsen delar utredningens förslag och motivering till att utveckla alternativa inventeringsmetoder.

7.1.4 Kvalitetssäkring av inventeringar (sida 87)

- Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning om att tillsyn av att Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd följs och tillämpas lika i alla län behövs.
- Utredningen är otydlig med vilken myndighet som föreslås utföra tillsynen eller om en ny myndighet föreslås inrättas.

7.1.5 Stamträd för det skandinaviska vargbeståndet (sida 87)

- Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det är viktigt att underhålla och uppdatera vargarnas stamträd, detta för att kunna följa upp att målet om minskad inavel nås.

7.2 Samverkan med andra länder (sidor 87-88)

- Länsstyrelsen delar utredningens förslag till samverkan mellan Sverige, Norge, Finland och möjligen Ryssland, gällande samsyn på rovdjursförvaltning.

Diskussion:

Som nämnts i detta delbetänkande, Rovdjurens bevarandestatus, likaså i En ny rovdjursförvaltning Prop. 2008/09:210, rör sig de stora rovdjuren över stora arealer och över landsgränser, därigenom blir rovdjuren en gemensam resurs och angelägen att förvalta på bästa sätt. För att uppnå gynnsam bevarandestatus på lång sikt kan det för vissa arter vara nödvändigt med samverkan, till exempel för ett genetiskt utbyte för isolerade populationer.

I detta ärende har landshövding Lars Bäckström beslutat. Rovdjurshandläggare Emilia Broberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också biträdande naturvårdsdirektör Anita Bergstedt-Söderström deltagit.

Lars Bäckström

Emilia Broberg

Kopia:
Pärmen
Viltförvaltningsdelegationen